

Politie en bommengooiers: voorkomen is beter dan genezen

*Aanbevelingen voor een effectief
vuurwerk- en explosievenbeleid*

Position paper politiebonden
NPB, ACP, Equipe



De jaarwisseling 2025-2026 heeft opnieuw duidelijk gemaakt dat het hoog tijd is om de bestrijding van misdaden met zwaar vuurwerk en andere explosieven flink op te schalen. Ook dit keer werd het begin van het nieuwe jaar op allerlei plaatsen in het land ontsierd door uitingen van vernielzucht en vandalisme. Daarbij toonden de daders geen enkel ontzag of waardering voor de toesnellende politiemedewerkers en andere hulpverleners.

Sterker nog: vaak leek voor deze relschoppers het bekogelen van agenten of ME-leden met levensgevaarlijke vuurwerkbommen of andere explosieven (Molotovcocktails!) het hoogtepunt van hun agressieve nieuwjaarsroes. In een aantal gevallen werd er door bommengooiers zelfs duidelijk aangestuurd op een fysieke confrontatie met de politie.

De politiebonden vragen daarom de politieke partijen hun verantwoordelijkheid te nemen en voor de zomer van 2026 te zorgen voor

- een oplossing voor de begrotingsproblemen van de Nationale Politie en de daardoor dreigende bezuinigingen op de politiecapaciteit/sterkte;
- zekerheid over de invoering van het algemene vuurwerkverbod in 2026;
- zekerheid over afdoende maatregelen om onze leden optimaal beschermd hun werk te laten doen – onder andere bij confrontaties met bommengooiers.

Fysieke verwondingen

De politiebonden NPB, ACP en Equipe zijn uiteraard blij dat er bij deze rellen ook dit keer geen politiemensen ernstig gehandicapt of dodelijk gewond zijn geraakt. Tegelijkertijd is het aantal fysieke verwondingen bij politiemensen opnieuw (flink) toegenomen. Daardoor voelen we meer dan ooit de behoefte om de politiek met klem te wijzen op de noodzaak om de komende maanden alles uit de kast te halen om misdaden met vuurwerkbommen tijdens de jaarwisseling 2026-2027 zoveel mogelijk te beperken.

Algemeen vuurwerkverbod

In 2025 heeft de politiek op een belangrijk punt zijn verantwoordelijkheid genomen op vuurwerkgebied. In de eerste helft van dat jaar stemde zowel de Tweede als de Eerste Kamer in met de komst van een algemeen wettelijk verbod op de verkoop, het bezit en het afsteken van consumentenvuurwerk, dat het huidige deelverbod zal vervangen. Een maatregel waarop wij samen met de Nationale Politie jarenlang hebben aangedrongen.

Kwaliteitsslag op handhavingsgebied

De politiebonden gaan er vooralsnog van uit dat dit verbod op tijd zal worden ingevoerd om tijdens de jaarwisseling 2026-2027 van kracht te zijn. We zijn niet zo naïef om te denken dat daardoor het aantal gewelddadige confrontaties met de politie in één keer opvallend zal dalen. De invoering van een algemeen vuurwerkverbod is wat ons betreft een noodzakelijke maatregel om te komen tot een meer effectieve bestrijding van misdaden met vuurwerk en explosieven. Maar het is geen voldoende maatregel om dat doel te bereiken. Dat vereist (daarnaast) een veelzijdige kwaliteitsslag op handhavingsgebied.

Voorkomen is beter dan genezen

Kort samengevat: de pakkans van vuurwerkdelinquenten (bommengooiers) moet omhoog, net als de bescherming van politiemensen tegen letsel door (vuurwerk)explosieven. Hieronder een aantal voorstellen om die doelen te bereiken.

Meer preventief-bestuurlijke handhaving en opsporing vooraf

Voorstel 1

Bijtijds/eerder meer personeel inzetten voor gerichte opsporings- en handhavingsacties in een bepaald gebied, bijvoorbeeld vanuit een speciaal vuurwerkteam.

Voorstel 2

Eerder preventief fouilleren (tijdelijk) mogelijk maken.

Voorstel 3

Het opleggen van een gedragsaanwijzing, bijvoorbeeld huisarrest of een meldplicht tijdens de jaarwisseling.

Voorstel 4

De digitale meldplicht moet uit de pilotfase en versneld landelijk uitgerold worden als standaardinstrument. Bekende relschoppers kunnen dan tijdens een jaarwisseling digitaal aan de ketting worden gelegd, waardoor de onrusthaarden in de wijken beheersbaar blijven.

De beschikbare mogelijkheid voor een digitale melding via biometrie (Mini ID) lost eerdere problemen met betrouwbaarheid op door gebruik van GPS en lokale

vingerafdrukopslag, wat tevens voldoet aan de strenge privacy-eisen (AVG).

Voorstel 5

Het introduceren van een educatieve maatregel als misdaden met vuurwerk/explosieven gepleegd zijn onder invloed van alcohol en/of verdovende middelen.

Voorstel 6

Het starten van een landelijke campagne om een gedragsverandering tot stand te brengen en de consequenties te tonen van het plegen van geweld tegen hulpverleners tijdens een volgende jaarwisseling.

Voorstel 7

Het starten van een landelijke campagne om levensgevaarlijke explosieven uit de wijken en huizen te halen. Illegaal vuurwerk dat bewaard wordt op zolder is een tikkende tijdbom voor de buurt. Voor alle duidelijkheid: we hebben het hier niet over rotjes, maar over zware explosieven met de kracht van handgranaten.

Burgers durven er vaak niet mee naar de politie uit angst voor een strafblad. Vandaar ons pleidooi voor een grootschalige campagne waarbij burgers hun illegale vuurwerk straffeloos en desgewenst anoniem kunnen inleveren.

De politiebonden adviseren snel werk te maken van zo'n amnestieregeling en niet onnodig tijd te verliezen aan politiek overleg over de opzet en de voorwaarden. Het doel is simpel: zo snel mogelijk de vuurkracht in de samenleving drastisch omlaag krijgen.

Voorstel 8

Duidelijk is dat de agressie door burgers tegen de politie tijdens de jaarwisseling in bepaalde gebieden ontvlamde en in andere gebieden (helemaal) niet. Wat de politiebonden betreft vraagt dat verschil om nader onderzoek door politiewetenschappers, sociaal geografen en/of sociologen.

In welke regio's/steden deed het geweld tegen de politie en andere hulpverleners zich precies voor en in welke mate? Is daar een sociaal-culturele of -economische voedingsbodem voor aan te wijzen? Over welke (categorieën) burgers hebben we het dan? Cruciale informatie voor bestuurders die een gericht preventief handhavings- en opsporingsbeleid willen realiseren.

Voorstel 9

Hernieuwde investeringen in het maatschappelijke middenveld: buurtwerkers, jongerenwerk, jeugdhonken en buurthuizen. Juist deze voorzieningen zijn de afgelopen 10–15 jaar fors wegbezuinigd, wat mede heeft bijgedragen aan de problematiek zoals we die nu ervaren.

Praktijkvoorbeelden laten zien dat dit werkt. In Groningen stelde de gemeente een sporthal beschikbaar voor een grootschalig feest. In Utrecht werden zaalvoetbal- en FIFA-toernooien georganiseerd. In Groningen werd bovendien een duidelijke afspraak gemaakt met een informele leider (een bekende voetbalhooligan) dat hij mede verantwoordelijkheid nam voor het gedrag van anderen.

In deze gevallen werd een vooraf verwachte grootschalige ME-inzet teruggebracht tot de inzet van enkele wijkagenten, ondersteund door buurtvaders en ordehandhavers uit de wijk. Gemeenten zouden de middelen die nu vooral aan de ‘achterkant’ worden besteed (schadeherstel, herstel openbare ruimte) veel effectiever aan de ‘voorkant’ kunnen investeren in verbinding, sociaal kapitaal en het faciliteren van dergelijke initiatieven.

Voorstel 10

Investeer in het voorkomen van de import van zwaar illegaal vuurwerk (bronaanpak). Deze taak kan niet volledig bij regionale eenheden worden belegd; zij zijn reeds maximaal belast. Middelen als pseudokoop en grenscontroles horen bovendien niet thuis op lokaal niveau. Binnen landelijke diensten zoals LO/LX en de KMAR zien wij wel ruimte. Ook andere partners, zoals Douane, Inspectie Leefomgeving en Transport en mogelijk Defensie, kunnen een betekenisvolle bijdrage leveren.

Een landelijke ‘klapdag’ of projectweek in de laatste week van het jaar, met alle relevante partners, zou een krachtig startpunt kunnen zijn. Voorwaarde hierbij is voldoende intelligencecapaciteit: zonder intelligence geen opsporing, geen onderzoeken en uiteindelijk geen effect.

Snelle en rechtvaardige bestraffing

De politiebonden zien tijdens de jaarwisseling een uitbarsting van wetteloosheid gekoppeld aan ongeremde agressie tegen onder andere de politie. Dit gedrag wordt in onze ogen onvoldoende begrensd door snelle en rechtvaardige bestraffing.

Voorstel 1

Zet bij dreigende confrontaties met groepen bommengooiers niet (alleen) de ME in, maar ook of allereerst aanhoudingseenheden en/of verkenningsteams om de meest agressieve personen zo snel mogelijk 'uit beeld' te kunnen halen.

Momenteel stuurt Nederland primair op het uiteenslaan van geweld om orde te herstellen. Landen als Duitsland hanteren een strategie met een expliciete aanhoudingsverplichting. Die aanpak leidt tot aanzienlijk meer arrestanten en biedt ook bestuurlijk meer mogelijkheden, zoals gebiedsverboden voor volgende jaarwisselingen.

Voorstel 2

Zet bij een confrontatie met groepen bommengooiers drones in om zoveel mogelijk informatie te verzamelen op basis waarvan de identiteit van de daders kan worden vastgesteld.

Optimale bescherming politiemensen tegen gehoorschade en brandwonden

Voorstel 1

Niet alleen actieve, hoogwaardige gehoorbescherming voor de ME, maar alle politiemedewerkers die op straat/in de openbare ruimte aan de slag moeten.

Voorstel 2

De communicatiesystemen moeten een dempende werking hebben bij mogelijk schadelijke geluidspieken (bijvoorbeeld bij het afgaan van vuurwerkbommen), maar omgevingsgeluid en portofoonverkeer kristalhelder blijven doorgeven.

Optimale verdedigingsmiddelen/afweerbevoegdheden

De politie moet geweld op afstand kunnen stoppen ter bescherming van zichzelf en de samenleving en ook voldoende middelen hebben om de pakkans te vergroten. Op aandringen van de politiebonden en de Tweede Kamer had het korps voor de jaarwisseling 2025-2026 alle in te zetten ME-leden uitgerust met een grotere bus pepperspray. Die maakte het mogelijk om belagers eerder (vanaf grotere afstand) te

besproeien. De bonden waren verheugd om te horen dat dit extra (niet-dodelijke) verdedigingsmiddel de ME goed beviel en intensief is gebruikt in bijvoorbeeld Den Haag.

Voorstel 1

Onmiddellijke landelijke invoering van een blauwe spray waarmee je daders op afstand kunt markeren. Ze kunnen dan later worden aangehouden zonder de groep te hoeven trotseren.

Voorstel 2

Taser-innovatie: versnelde invoering van de volgende generatie stroomstootwapens. Die zijn ook effectief bij belagers met dikke winterkleding aan en ze hebben een groter bereik.

Voorstel 3

Nadere uitvoering van de motie VVD en Christenunie om te starten met een pilot voor het gebruik van less-lethal wapens door de politie waarin de mogelijkheid van luchtdrukwapens wordt onderzocht en meegenomen. Tevens het voorstel breed te kijken naar betere beschermingsmiddelen en afweerbevoegdheden voor politiemedewerkers/ME-leden.

Voorstel 4

De politiebonden eisen een juridische herwaardering van de operationele autonomie van de politie. De huidige situatie, waarbij de burgemeester op de stoel van de tactisch commandant gaat zitten, is onwerkbaar en gevaarlijk.

Op basis van Artikel 172 Gemeentewet gaat de burgemeester over de handhaving van de openbare orde. De manier waarop aan ontstane wanorde of chaos een eind wordt gemaakt, behoort op basis van de Politiewet 2012 tot de professionele expertise van de politie. Het is dan ook onacceptabel dat voor de inzet van zware middelen zoals de waterwerper (al dan niet met toegevoegd traangas) momenteel vaak een voorafgaande toets of toestemming van de burgemeester vereist is. Dit zorgt voor vertragingen in situaties waarin seconden tellen. De burgemeester gaat ook niet over de inzet van de honden, paarden en wapens.

De politiebonden vinden dat als collega's onder vuur liggen de politie direct moet kunnen overgaan tot de inzet van alle beschikbare middelen (inclusief traangas en waterwerper)

ter zelfverdediging en afweer, zonder tussenkomst van het lokaal gezag. Operationele besluitvorming over geweldsmiddelen moet terug naar de vakmensen op straat. Nu geldt de afweerbevoegdheid voor alle wapens, maar niet voor de waterwerper.

Wij willen per se voorkomen dat dan opnieuw collega's worden blootgesteld aan beproevingen zoals tijdens de afgelopen jaarwisseling. Met name de platte petten en de boa's bleken bij confrontaties met bommengooiers onverantwoord kwetsbaar.

Namens de gezamenlijke politievakbonden,



Nine Kooiman
voorzitter NPB



André Ditewig
Voorzitter ACP



Vanessa van den Berg
Voorzitter Equipe